

OP WEG NAAR EEN LEEFBARE AARDE

Een Capra Seminar

Wij leven in onheilspellende tijden. De grondstoffen van de aarde worden steeds meer uitgeput, de atmosfeer wordt vervuild met broeikasgassen, de temperatuur van de aarde neemt toe en de biodiversiteit in flora en fauna neemt steeds verder af. Hoe kunnen wij het tij keren? Die vraag probeert Gerard Donkers in zijn boek [‘Naar een leefbare aarde’](#) in samenwerking met de Kring Andragologie van de UvA te beantwoorden.

Het is een vraag die vele burgers, politici en wetenschappers bezig houdt. Zeker ook in een tijd waarin de wereld wordt getroffen door een ongekende pandemie die begon in China. Toonaangevende wetenschappers als Fritjof Capra spreken daarbij het vermoeden uit dat het te maken heeft met de wijze waarop wij *complexe ecologische evenwichten* in de natuur verstoren. Om dat te begrijpen moeten wij, zoals ook Gerard Donkers in zijn boek aangeeft, *systemisch leren denken*. Om daarmee in te zien hoe kwetsbare evenwichten in de natuur met elkaar samenhangen, hoe mensen daarvan afhankelijk zijn en toch die ecologische evenwichten catastrofaal verstoren door onbegrip van die samenhang.

Pas met deze kennis kunnen wij proberen de vraag te beantwoorden hoe wij het tij kunnen keren. Een vraag die in toenemende mate door wetenschappers en daarna door politici wordt geherformuleerd als: hoe kunnen wij de transitie naar een duurzaam mondiaal systeem, dat wil zeggen naar een duurzame planeet bewerkstelligen?

In het voetspoor van het boek ‘Naar een leefbare aarde’ wil de Kring Andragologie in samenwerking met onderzoekers, koplopers in transitie en burgers verkennen hoe wij in de praktijk de systeemtheorie kunnen gebruiken om transitie naar meer duurzame situaties te bereiken. Een opgave waarbij het zich verdiepen in het ABC van de complexe systeemtheorie en in hoe die in de praktijk is toe te passen een vereiste is.

Voor diegenen die zich aangesproken voelen door het bovenstaande organiseert de Kring Andragologie een seminar: fysiek op de UvA en online. Als studiemateriaal zullen hoofdstukken uit het boek van Fritjof Capra en Pier Luigi Luisi ‘The system View of Life’ worden gebruikt¹. In dit boek gaan de auteurs in op de theorie en praktijk van geavanceerde systeemtheorieën en betrekken zij deze op de bovengeschetste problematiek, gebruikmakend van inzichten uit verschillende wetenschappelijke disciplines en

¹ Capra, F., & Luisi, P. L. (2014). *The systems view of life: A unifying vision*. Cambridge University Press

afstevenend op maatschappelijke transitie die zij belangrijk vinden voor een duurzame planeet. Een en ander sluit naadloos aan bij de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

De Kring maakt een start met het Capra Seminar *met drie inleidende bijeenkomsten*. Om te beginnen zetten de initiatiefnemers van het seminar Cor van Dijkum en Wilfred Diekmann op *dinsdagavond 11 januari 2022* uiteen wat de bedoeling is van het Capra Seminar, waarom het boek van Capra & Luisi daarvoor geschikt studie- en discussiemateriaal is en gaan zij globaal in op de inhoud van het boek.

Op de avond van *dinsdag 18 januari* gaat [Jasper Visser \(Stichting 2030\)](#) aan de hand van eigen onderzoek in op de wijze waarop Fritjof Capra de COVID-19 pandemie plaatst in de bredere context van de ecologische systeemcrisis van de planeet en daarmee samenhangende maatschappelijke oorzaken. Jasper zal vanuit de doelstelling van zijn stichting 2030 (Nederland in beweging brengen om de duurzame ontwikkelingsdoelen te bereiken), verder ingaan op de wijze waarop Capra en de zijnen bij die VN-doelen aansluiten en zich afvragen wat je daarbij met de door Capra & Luisi uiteengezette systeemtheorie kunt doen.

Op donderdagavond *3 februari* gaat [John Grin \(UvA\)](#) vervolgens in op de wijze waarop Capra & Luisi geavanceerde systeemtheorie behandelen en toepassen. Dat doet hij aan de hand van zijn onderzoekspraktijk bij het Amsterdamse Waternet waarbij een belangrijk aandachtspunt is hoe initiatieven van onderop worden gesynchroniseerd met het beleid van bovenaf. Het is een steeds weer terugkerend probleem hoe bij transitie naar een duurzame samenleving koplopers het tegen heersend beleid en regime moeten opnemen (denk bij voorbeeld aan Urgenda, Green Peace en Extinction Rebellion). Koplopers krijgen het niet voor elkaar zonder het bestaand beleid te beïnvloeden, het bestaand beleid krijgt het niet voor elkaar zonder koplopers. Blijkbaar moet dat met onconventionele inzichten, methoden en onderzoek worden ondersteund. Daarbij geeft de systeemtheorie zoals John Grin laat zien handreikingen.

De inleidende bijeenkomsten zijn een opmaat voor het vervolg van het seminar waarbij de Kring in samenwerking met onderzoekers, koplopers in transitie en bij transitie betrokken burgers voorstellen voor praktijkonderzoek ontwikkelt waarbij transitie naar meer duurzame situaties in verschillende domeinen van de samenleving kunnen worden ondersteund.

Deelname is gratis. Aanmelden via de AUV of bij c.j.vandijkum@nosmo.nl

De bijeenkomst is fysiek op de UvA en online. Bij covid-19 maatregelen is het seminar alleen online. Een link daarvoor wordt gemaild naar diegenen die zich daarvoor aanmelden.

INLEIDERS:

John Grin is hoogleraar aan de afdeling Politieke Wetenschap aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn werk richt zich op het ontwerp, de governance en de politiek van systeeminnovaties en -transities, vooral op het gebied van landbouw en voedsel, waterbeheer, stedelijke voorzieningen en gezondheidszorg. Hij leidde tussen 2006 en 2010 het Amsterdams Instituut voor Sociale Wetenschappen Research (AISSR). Hij was mededirecteur (met Johan Schot, Jan Rotmans, Marjan Minnesma) van het Kennisnetwerk Systeeminnovaties en -transities (KSI, 2005-2010). Eerdere werkte hij bij de VU en Princeton University.

Jasper Visser, momenteel direct-bestuurder van Stichting 2030, zet zich in voor een betere en duurzamere wereld door middel van storytelling, kunst en cultuur en community engagement. Als strategisch adviseur en facilitator helpt hij organisaties bij het vertellen van hun verhaal. Jasper verbindt ideeën en mensen, zorgt voor enthousiasme en energie rond goede doelen en faciliteert community en co-creatieprocessen. Hij combineert een achtergrond in duurzame ontwikkeling en internationale relaties met uitgebreide internationale ervaring binnen de culturele sector. Jasper werkte onder andere voor de Wereld Bank, het Europees Parlement, de International Federation of Library Associations and Institutions, het Museum of Nature en National Arts Centre in Canada, diverse NGOs en maatschappelijke organisaties.

Cor van Dijkum studeerde Wis- en Natuurkunde naast Andragologie in Amsterdam. Hij promoveerde op het proefschrift: 'Paradoxen. Een methodologische studie naar vicieuze cirkels in denken en handelen'. Aan de Universiteit van Utrecht werd hij bekend als onderzoeker en docent op het gebied van actieonderzoek, methodenleer, statistiek, gamma-informatica, complexe modellen en computersimulatie. Over deze vakgebieden publiceerde hij vele boeken en artikelen en organiseerde hij als lid van Research Committees RC51 en RC33 internationale conferenties en workshops. Hij is voorzitter van de Nederlandse Organisatie voor Sociaal-Wetenschappelijk Methodologisch Onderzoek en momenteel ook lid van het bestuur van de UvA Alumnikring Andragologie.

Wilfred Diekmann studeerde biologie en filosofie aan de Universiteit Utrecht. Van 1976 tot 2017 werkte hij bij de Hogeschool van Amsterdam als docent, onderwijsontwikkelaar, methodiekontwikkelaar en manager. In de laatste decennia was hij directeur van het onderzoekscentrum en van de Graduate School van de Faculteit Maatschappij & Recht en ontplooidde hij veel activiteiten op internationaal gebied. Van daaruit raakte Wilfred steeds meer thuis in de andragologie/sociale veranderkunde. De verbinding tussen de natuurwetenschappen (met name: biologie) enerzijds en de maatschappij- en gedragswetenschappen anderzijds heeft hem altijd zeer geïnteresseerd. In dat kader volgde hij het werk van Fritjof Capra steeds met grote belangstelling en is hij geïnteresseerd in de meerwaarde van diens werk voor het sociaal veranderkundige domein. Wilfred was gedurende een aantal jaren bestuurslid van de Kring Andragologie.

DATA, TIJDEN EN LOCATIES

			Amsterdam
11	januari	20.00 – 21.30 uur	<i>Wordt nog bekend gemaakt</i>
18	januari	19.00 - 22.00 uur	"
3	februari	19.00 - 22.00 uur	"